

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA TEXTILNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LIBEREC 2011

ZUZANA ŠTIKOVÁ

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA TEXTILNÍ

ODĚV MÉHO ŽIVOTA
CLOTHING OF MY LIFE

LIBEREC 2011

ZUZANA ŠTIKOVÁ

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

8. května 2011

Zuzana Štiková

Poděkování

Děkuji vedoucí své bakalářské práce Mgr. Art Zuzaně Veselé za věnovaný čas, za cenné rady a trpělivost. Také děkuji rodičům, celé rodině a přátelům za finanční a psychickou podporu během celého studia.

Abstrakt

Inspirací pro diplomovou práci jsou folklorní oděvy – lidové kroje. Teoretická část diplomové práce, je rozebrána do hloubky historií lidových krojů. Postupně je přiblížen kroj jako takový, materiály z kterých se šil a šije, jeho součásti a zdobnost. Dále je uvedeno, jak kroje ovlivňuje móda a jak je to s kroji nyní. Stručná charakteristika a odlišnosti krojů na Moravě a v Čechách. Zvláštní část je věnována krojům ze Slovákka. Praktická část je věnována vytváření a realizaci modelové kolekce. Vysvětlení proč a jaký byl postup při práci na oděvní kolekci, odůvodněný výběr barevnosti, materiálů a celá myšlenka kolekce. Jsou zde přiloženy oděvní kresby společně s fotografiemi kolekce.

Klíčová slova: lidový kroj, folklor, zdobnost, výšivka

Abstract

The inspiration for my thesis is traditional dress - folk costumes. The theoretical part of my thesis, describe in depth the history of folk costumes. Gradually taste of costume as such, the materials from which to sew, sewing, decoration and its components. Next I show how the costumes affect fashion and how it is with costumes now. Briefly describe the differences in the costumes of Moravia and Bohemia. A special section devoted to costumes of Slovakia. The practical part is devoted to developing and implementing the model collection. I explain why and how I worked when working on a collection of clothing, justifies the choice of colors, materials, and the whole idea of my collection. Enclose clothing designs with photos collection.

Keywords: folk costumes, folklore, decoration, embroidery

Obsah

ÚVOD	7
1 HISTORIE KROJŮ.....	8
2 MATERIÁLY NA KROJE	12
2.1 PLÁTNO	12
2.2 VLNA	13
2.3 BROKÁT.....	14
3 ZDOBNÍ KROJE.....	16
4 KROJ DNES	19
5 INSPIRACE FOLKLORNÍM ODĚVEM	20
6 REGIONY A KROJE	21
6.1 ČECHY	21
6.2 MORAVA	23
6.3 LIDOVÉ KROJE NA SLOVÁCKU.....	24
6.3.1 <i>Kopanice</i>	25
6.3.2 <i>Hornácko</i>	26
6.3.3 <i>Uherskobrodsko</i>	26
6.3.4 <i>Uherskohradištsko</i>	26
6.3.5 <i>Podluží</i>	27
6.3.6 <i>Severní Kyjovsko</i>	29
6.3.7 <i>Hanácké Slovácko</i>	30
7 KONCEPCE KOLEKCE	32
7.1 MATERIÁL A BAREVNOST	33
7.2 BATIST.....	33
7.3 SUKNO	33
7.4 PERLOVKA.....	34
7.5 STŘIHOVÉ ŘEŠENÍ.....	34
8 POUŽITÉ MATERIÁLY	35
8.1 SUKNO	35
8.2 BATIST.....	36
8.3 PODŠÍVKA	37
9 TECHNICKÝ POPIS A NÁKRESY	38
9.1 MODEL Č. 1	38
9.2 MODEL Č. 2	38
9.3 MODEL Č. 3	38
9.4 MODEL Č. 4	39
9.5 MODEL Č. 5	39
9.6 MODEL Č. 6	39
10 VÝŠIVKA	46
11 ZÁVĚR	53
12 LITERATURA	54
SEZNAM OBRÁZKŮ	56
PŘÍLOHY	57

ÚVOD

Při tvorbě závěrečné práce, je třeba se vypravit do dob našich předků a inspirovat se jejich tvořivostí a stylem jejich života. Folklor se značí jako projev lidové kultury, zachované na určitém území po našich předcích. Patří zde různé přísloví, vyprávění, hádanky, pohádky, pořekadla, lidové písničky a balady, zvyky, tance, lidová řemesla a jiné. Folklorními projevy je i malířství, architektura, různé rukodělné výrobky, textil, šperky, ale také oblékání. Inspirací bude folklorní oděv. Lidové kroje jsou stejně zajímavé jako vysoké umění v moderním světě. Kroje patří ke kulturním hodnotám a vývoji lidstva. Napovídají o způsobu života lidí, kteří oděvy vytvořili pospolu s jejich stylem života. Kroje jsou velkým zdrojem pro inspiraci, jsou hodně charakteristické a zajímavě stříhově i barevně řešené.

Teoretická část je věnována krojům a jejich následnému vývoji. V praktické části bude předveden návrh oděvní kolekce, inspirované folklorním oděvem. Praktická část bude doplněna o fotodokumentaci oděvů a kreseb s návrhy na oděv.

1 HISTORIE KROJŮ

Kroj je typický jako šat určitého národa, různých profesí, lidí z různých krajů nebo oblastí, který není pod vlivem rychle se měnící módy. Vyvinul se z života a jeho způsobu, v historických a společenských podmínkách, z tradic, zvyků, kde se formoval a začal být rozdílný. V historii životního stylu rozeznáváme epochy různých oděvů, dohromady spojené s výtvarným projevem, dvorskou a později měšťanskou kulturou. Folklorní oděv je produkt lidu, který je spojen se sociálním rozvrstvením, s různými svátky, životním cyklem a místními zvyky. Proběhli změny v materiálu, technice. Ovšem, hlavní podíl měla na vývoj folklorního oděvu lidová fantazie, která přejímala různé prvky a upravovala si je. (Baran, Staňková, 1984)

Chceme-li vědět, jaký byl vývoj v oblékání lidu, jak vypadaly kroje, máme prameny, z kterých se dá čerpat. Jsou zde možnosti prohlédnutí různých historických dokumentů nebo také v kresbách a obrazech (viz Obrázek 1). Informace také najdeme v literatuře. Nejvíce shromážděných informací najdeme v muzeích. Jsou zde umístěny sbírky krojů. Ještě dnes na určitých částech České republiky máme spousty lidí, kteří folklorní oděvy hrdě nosí, či se věnují jejich tvorbě.

Byli tu a stále jsou domácí řemeslníci, jejichž výrobky mnohdy převyšovali profesionální úroveň. Mezi ně patří - tkalci, vyšivačky, krajkářky, švadleny a krejčí, obuvníci, dovedli dát dohromady prvky doby s tradicí a potřebou venkovského lidu. (Coufal, 1999)

Česká republika je bohatá na různé krojové typy. České a moravské kroje jsou dosti odlišné. Na našem území je folklorní oděv rozdělen do dvou základních skupin – západní a východní. Do západní skupiny patří český kraj, ale i kraj západní a střední Moravy a také Slezsko. Přechodná oblast je Haná, která je na obou stranách hranice, když si zvolíme Pomoraví. Zde je možné říct, že v 19. století zde nastal posun. Když se podíváme na starší období asi z konce 18. století, se Haná jeví jako více patřící k východní skupině. V 19. století se přiklání hanácký typ k více reprezentačnímu kroji charakteristický pro západní skupinu. V rámci západní skupiny je jedna oblast, kterou musíme vyčlenit – Chodsko. Východní skupina je nepoměrně menším územím. Východní – tvoří ji

oděv od Těšínska přes Valašsko a přes především Slovácko, ale i v rámci východní skupiny jsou velké rozdíly v charakteru oděvu a ke konci 19. století se podlužácké kroje a severního Kyjovska přibližují západní skupině, nebo se minimálně vyčleňují. Máme pouze doklady teprve z 19. století a pracujeme s novějším materiálem. (Stránská, 1946)

Obrázek 1 – Jedno z nejstarších vyobrazení kroje – Gruner r. 1805 (Dvojice z Čáslavska)

Obrázek 2 – Fotka ze sbírky Bohmische Volkstrachten

Rozdíly mezi západní a východní skupinou hraje zásadní roli geografické prostředí a umístění regionu. Západní skupina měla větší dostupnost a kontakty s většími centry, více šlechtických sídel. Východní skupina, kroje více etnické, velký vliv z Polska a jihu Maďarska. Navíc hrálo roli i to, že východní Morava je více horská a dosti izolovaná od velkých měst, proto se zde udrželi archaičtější typy krojů. Znamená to zachování původních materiálů a stříhů, domácí výroba materiálů, jednoduchost stříhů a nakonec domácí způsob výzdoby oděvů. Západní skupina hodně podléhá dobovým stylům, což se odráží v lidovém oděvu. (Stránská, 1964)

Oděv chudých lidí je naprosto odlišný od oděvu bohatých a šlechty. Šlechta se i o to snažila. Byla různá nařízení a zákazy, aby oděvy prostých lidí nebyl zdoben honosnými výšivkami a krajkami. Šlechta je naprosto odlišná od prostého lidu. Lidový kroj zaznamenal rozkvět v období feudalismu. Byl zákaz stěhování nevolníků, a proto kroj zůstal pořád stejně bez vývoje, ale často se lišil dle panství. Lidé si vyráběli vše sami z vlastních prostředků. Pěstovali len, konopí, ovce na vlnu. Vše si pak náležitě zpracovávali tkaním, šitím, pletením a výšivkou. Lidový oděv byl označen jako oděv nevolníka. Móda ze světa, pronikala omezeně. Prvky, které, se dostali, až jsem, obvykle se ujal a následně se stal prvkem typickým pro kroj. Když se v roce 1848 zrušilo poddanství, došlo ke změně, kdy lidé kroj přestali nosit, neboť kroj byl symbol poddaných. Kroje byly ničeny. Následně vznikem národního hnutí začíná zájem o tradiční oblečení. O kroje se zajímala i Božena Němcová, Karolína Světlá i Erben. Konec 19. Století se kroje nachází jen na určitém území. Ve 20. století jen při určitých slavnostech třeba jako krojované Hody. (Krofta, 1949)

Obrázek 3 – Šardický kroj z roku 1953 (Mutěnsko-Hovoranský kroj)

Kroj je charakteristický pro určitý kraj. Z hlediska etnologie jsou kroje pochopeny jako tradiční oděv. Nejkrásnější a nejbohatší jsou kroje svatební, nebo kroje pro družičky. Bohaté jsou i kroje svobodných děvčat, kroje vdaných žen jsou už chudší. (Langhammerová, 1995)

Obrázek 4 – Bílé spodní sukně, typické pro Slovenské kroje

2 MATERIÁLY NA KROJE

Lidové kroje zpravidla vznikaly z přírodních materiálů, které se získaly zpracováním živočišných a rostlinných surovin. U nás především vlákna z rostlin jako len a konopí, z nichž se vyrábělo plátno, nitě, dále z živočišných vláken, které se používali a používají na pletení a tkaní vlny a ta dále například na výrobu sukna. Ze zvířat se využívala kůže a kožešina. Nejen suroviny, ale i všechny střihy a oděvní díly získávali lidé svépomocí. Při šití se přizpůsoboval střih vlastnosti materiálů, a dle toho se upravoval, obvykle do pravoúhlých forem a hodně zjednodušeně. Barevně převládala barva přírodní bělavá, rezná a hnědá. Tento způsob, kdy si každý vše vyráběl doma, udržel hlavně v horských oblastech. Hlavně u krojů mužských. (Langhammerová, 1995)

V následující kapitole jsou stručně popsány nejzákladnější materiály a krojové součásti, které jsou typické pro většinu našich krojů.

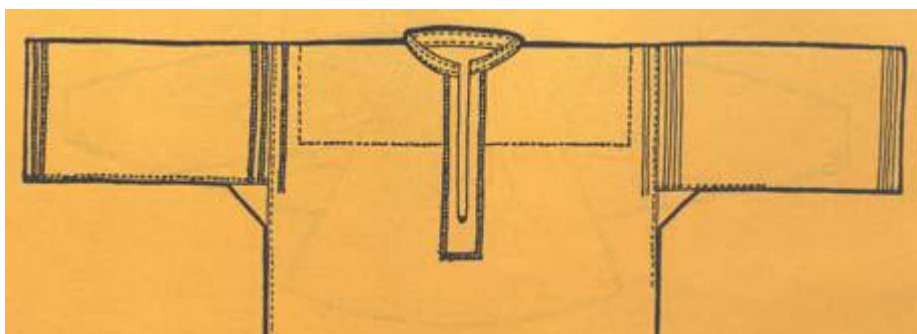
2.1 Plátno

Pro plátno byl základním materiálem především len, ale také i konopí. Materiál se získával ručním zpracováním různé kvality. Od hrubého plátna až pro tenké plátýnko. Z těchto materiálů, se vyráběly provazy a šicí nitě. Vazba byla pravidelná, plátňová, ale i složitější vazby. Výroba lnu a látek připadla ženám. Oděvy byly co nejúsporněji zhotoveny, neboť plátno bylo drahé. Šíře plátna a jeho základní míra se dělila a násobila.

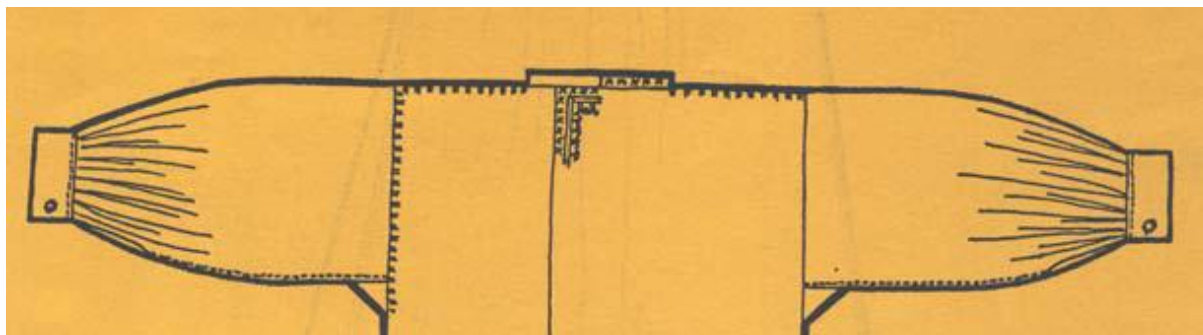
Jeden ze základních střihů krojů je košile, základní oděv z plátna. Slované z východu ji nazývají rubáš, rubacha a košula. Vzniká ze slova rub, znamená utržený kus. Dnes se ještě můžeme setkat se švadlenami, které, krom střihání plátna, ještě plátno trhají. Plátno, které bylo vyrobeno doma, bylo hrubé a košile z něj vyrobena měla co nejjednodušeji střih. Nejvíce je používáný střih kasule. Střih vypadá jak písmeno T. Jeden pruh plátna je vertikální, kde jsou ramena je pruh přeložen, u krku prostřížen a rukávy mají pravý úhel. Tento střih hlavně na jižní Moravě se stále zachoval. Jiné oblasti mají už složitější střihy, hlavně pro ženy. V mnoha oblastech, především na jižní a východní Moravě se tento střih krojů zachovává již staletí. V jiných oblastech byly i složitější střihy a to hlavně u košil ženských.

Spodničky jsou dalším spodním oděvem žen. Jsou šité z bílého plátna, skládaném a řaseném do pasového límce v pase, na spodní okraj sukně se našívají krajky. Spodničky se i škrobily a stále škrobí.

Z plátna se šijí ještě části kroje mužského a to jsou gatě. Jsou to plátěné kalhoty rovného střihu, nohavice mají klín a v pase jsou stažené a zřasené. Kraje nohavic jsou vytřepené, proto se kalhotám říká třaslavice. Uvazování plátna se i využívalo k pokrývce hlavy. Ženy, které byly vdané, musely nosit čepce. (Langhammerová, 1995)

Obrázek 5 – Střih krojové košile

Obrázek 6 – Střih krojové košile

2.2 Vlna

Vlna je přírodní živočišné vlákno získané stříháním, vyčesáváním nebo epilací chlupů a srstí zvířat (ovcí, koz, velbloudů, králíků, zajíců). Nejrozšířenější použití v textilním průmyslu má ovčí vlna, méně vlna velbloudovitých zvířat a koz. Chlup či vlas je v podstatě zrohovatělé vlákno vyrůstající z pokožky, jehož základem je keratin, tj. rohovina, složená z uhlíku, vodíku, dusíku, kyslíku a malého podílu síry. Vlna se na ručních stavech tkala buď na huňu nebo jemnější

sukno. Huňa, byla vyrobena doma na tkalcovských stavech. Sukno a jeho výroba byla určena pouze soukeníkům, sukno bylo barvené. Sukno je vlněná látka, se zplstěným povrchem, má příjemný povrch po počesání. Vlna se využívala k výrobě tlustých látek, zejména v mužském oděvu. Šili se a šijí se z něj vesty, nohavice, marýnky, lajbl – kabátek. Pro chladnější dny se využíval bílý vlněný plášť, šitý z rovných dílů, které se sešívali. Z barvené vlny se stáčely šňůry, z kterých se začišťovali okraje nebo zapínání, ale také se vytvářela výzdoba zvaná šňůrování. (Langhammerová, 1995)

Obrázek 7 – Kalhoty a marinka ze sukna

2.3 Brokát

Brokát má bohatou tradici už od roku 1548. Začínají se tkát umělecké tkaniny. U nás firma Hedva sekce Závod 06 - Rýmařov, který jako jediný závod v České republice vyrábí historické žakarové tkaniny a brokáty na kroje a jiných krojových doplňků. Brokát se liší vzory a barevností. Brokát je složen v kombinaci viskóзовého a acetátového hedvábí, někdy se stříbrným nebo zlatým dracounem. Brokát bylo historické označení zpravidla hedvábné tkaniny s výrazným žakárským (vytkávaným) vzorem. Vzory se protkávaly

nitěmi skanými s drahými kovovými vlákny - stříbrnými nebo zlatými. Označení brokát se ale následně začalo používat i pro jakoukoli tkaninu s bohatým vzorem. Technika výroby brokátů pochází z Předního východu.

Obrázek 8 – Brokátová sukně

3 ZDOBNÍ KROJE

Co se týče zdobnosti kroje, s jedním charakteristických znaků zdobení kroje je výšivka. Především když se jedná o obřady a svátky. V 17. Století se rozšířila z měst na venkov. Dříve se výšivka používala na zdobení interiérů a postupem se dostávala výšivka na oděv. Počátky výšivky můžeme už vidět na zpevňování okrajů látek a sešívání oděvních dílů. Jednou z nejstarších výšivek, která vychází z přirozené textury látky a to plátna, která vytváří šachovnicové pole. Na něj se sestavují různé geometrické tvary. Výšivka je považována za lidový projev, každá je jiná, má jinou kompozici, vzor a barevnost. Každý kraj má jinou specifickou výšivku. Krejčovská výšivka se používala ke zdobení kolem knoflíků, cvočků na vestách, kordulkách. Výšivka má mnoho stehových variací.

Další zdobná technika na krojích je našívání a pošívání korálky flitry a dracůny. Začali se zdobit zástěry, mašle na sukně a na hlavu. Zde se uplatnila výšivka, ale i malování na mašle od malářeček. Výšivkou i malováním na kroje se zdobí jak ženský, tak i mužský kroj. Ke zdobení kroje patří i použití krajek, které se zhotovovaly různými technikami. Nejznámější je háčkované, pletené, paličkové a tkané. Za zdobnost kroje považujeme i vrapování, a skládání naškrobených sukní. (Pražák, 1946)

Obrázek 9 – Kalhoty ze sukna s ozdobnou výšivkou

Obrázek 10 – Soukenné kalhoty s ozdobnou výšivkou

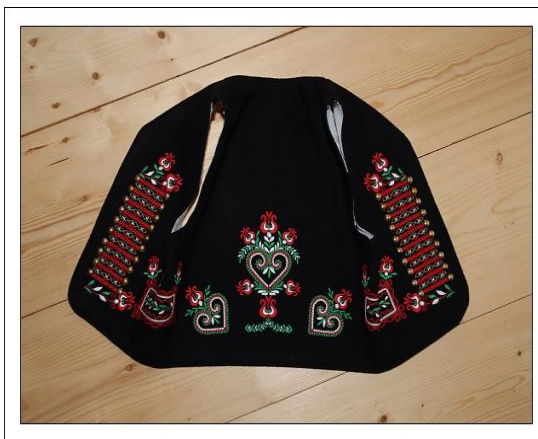
Obrázek 11 - Soukenné kalhoty s ozdobnou výšivkou

Obrázek 12 – Pánská kordula zdobená dracounem a výšivkou

Obrázek 13 – Pánská kordula zdobená výšivkou

Obrázek 14 - Pánská vesta zdobená výšivkou

Obrázek 15 – Dámská zástěra (fěrtoch) s ozdobnou výšivkou a krajkou

4 KROJ DNES

Lidový kroj v minulosti i dnes měl velkou cenu, nejvíce kroj sváteční byl a je obrovským bohatstvím. Kroje se předávali z generace na generaci, dbalo se o jejich péči. Někde je tomu tak dodnes. Zjistilo se, co za ta dlouhá léta co krojům škodí a co naopak ne. Krojové součásti se skládaly a ukládaly do truhel a krabic. Po každém nošení se nechal kroj větrat. Vyšívané části kroje se prokládaly hedvábným papírem, aby výšivky nenažloutly. To samé se dělo i u malovaných mašlí. Každá část kroje se skládá tak, aby nepoškodila tu další, můžeme to pozorovat na spodních sukních, které se skládají na sebe a pak až na konec se na ně položí vrchní zdobená sukně. Do nohavic se vkládá novinový papír proti molům. Nejenom různé skládání, ale také praní kroje musí být šetrné. Kroje se dnes už na normální nošení nenosí, jak to dříve bylo, ale obléká se na slavnosti, jako jsou hody, fašank, různé folklorní slavnosti či poutě. Dnes je také značná spousta folklorních souborů, kde můžeme kroje vidět na různých vystoupeních. Všechny kroje prošly značnou úpravou a změnami, změnila se tradiční podoba, jakou mívaly kdysi.

Obrázek 16 – Foto z vystoupení národopisného souboru Pálava

5 INSPIRACE FOLKLORNÍM ODĚVEM

Móda ovlivnila a stále ovlivňuje lidový кроj. Lidové kroje jsou inspirací mnoha trendů a zdrojem, z kterého pořád můžeme čerpat. Dnes existuje spousta publikací, kde je кроj od počátku svého zrodu. Folklorní oděv nemusí být jenom folklór z historie, ale i velká inspirace pro módní návrháře. Sám Christian Lacroix se inspiroval folklorním oděvem. Lidová kultura a její vliv se objevil i v módě 70. let 20. Století. Inspiraci v кроjích vidíme i na oděvech v butikách a obchodech. Jelikož pocházím z kraje, kde se кроj nosí i já ho nosím, hledám inspiraci právě v něm a folklorních tradicích.

6 REGIONY A KROJE

Každá oblast a region má jiný kroj, který je pro ni charakteristický. I regiony, které se nachází, vedle sebe, mají jiný styl kroje. Nejvíce viditelné, je to na krojích svátečních.

6.1 Čechy

Jsou zde kroje hodně podobné, neboť v Čechách nebyl příliš velký vývoj. U ženského kroje je nejvíce podstatná silueta. Nosily dlouhé sukně, které byly široké, utažený pas. Výšivku na zástěrách a čepcích. Nosí se podobný vrchní oděv – různé kabáty. Ženy nosily a nosí bílé a černé punčochy s nízkými střevíci. Muži nosili košile, v barvě bílé, u ramen a na zápěstí nabrané. Kalhoty nejčastěji ze žluté jelenice pod kolena. K tomu modré či bílé punčochy s dvěma typy bot, a to střevíci nebo vysoké boty. Svrchní oděv se často skládal z vest, kamizol, nebo dlouhých kabátů ze sukna tmavě modré barvy. Kroje v Čechách se dělí na kroje podhorského typu, v pohraničních oblastech, a typy krojů z nížin, které jsou bohatší. (Langhamerová, 1995)

Obrázek 17 - Chodsko

Obrázek 18 - Jižní a západní Čechy (Táborský kroj)

Obrázek 19 - Jižní a západní Čechy (Plzeňský kroj)

Obrázek 20 - Střední Čechy

6.2 Morava

Je zde větší vývoj krojů, než v Čechách. Kroje z Moravy jsou velice pestré. Jak již bylo zmíněno výše, v této oblasti se kroje udržují mnohem déle, než v Čechách, proto zde bylo více prostoru pro jejich vývoj. Kroje jsou barevnější, zdobenější a originálnější. Nejvíce se kraj zachoval v oblasti Slovácké, kde se v kroji chodí až do dnes. Mladí lidé chodí v krojích na hodové slavnosti, poutě, křesťanské svátky, ale i jako přespolní chasa do sousedních vesnic. Staří lidé nosí kraj střídmejší. Mladí mají kroje daleko zdobenější a bohatší.

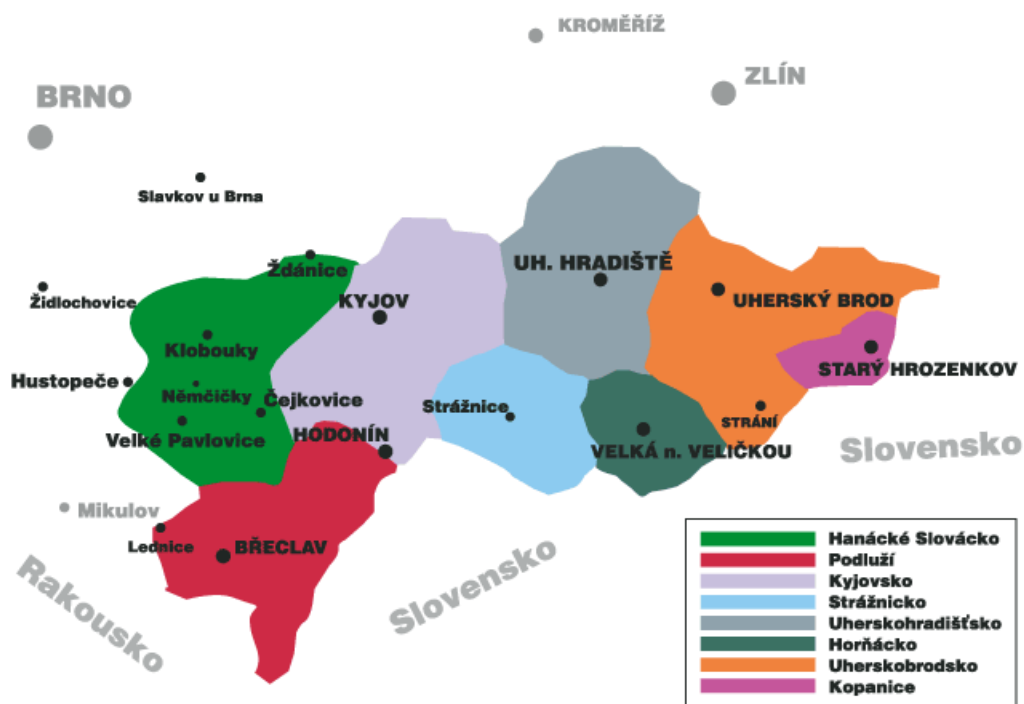

Obrázek 21 - Hodový průvod (Velké Bílovice)

6.3 Lidové kroje na Slovácku

Právě Slovácká oblast se stala inspirací pro tuto práci. Slovácko je velmi různorodé a podle názoru badatelů byly stanoveny několikery vnitřní hranice a subregiony.

1. Kroje dolské (Horní pomoraví)
2. Podlužácké
3. Uherskobrodské
4. Hornácké
5. Kopaničářské
6. Podhorácké (Sev. Kyjovsko a Buchlovsko)
7. Valaškoslovácké
8. Hanákoslovácké

Obrázek 22 – Mapa oblastí Moravského Slovácka

6.3.1 Kopanice

Jedná se o obce v oblasti kolem Starého Hrozenkova. U mužů kraj odpovídá horskému typu – rovná košile, houněné nohavice, vesty, černomodré vesty, na nohou Krpce (nízké měkké kožené boty), těm se říká bačkory a pletené punčochy – pančuchy. Objevuje se šňůrkování na kalhotách, používalo se později i barvené sukno. Kožený opasek.

U žen rubáč (plátěná košile), rukávce a sukně sešité se živůtkem (lekница), charakteristická je křížková geometrická výšivka a sak (pás z červených šňůr). Tento sak se vyskytuje i v mužském obřadním oděvu. Ještě v 19. Století jsou zaznamenány starobylé úpravy hlavy u žen loktuškou, kterou postupně vystřídaly tištěné šátky. Nosily se důsledně čepce. Heleny jako svrchní oděv se vyskytovaly i u žen.

Obrázek 23 – Kopanický kraj

Obrázek 24 – Kopanický kraj (na fotce pár z NS Břeclavan)

6.3.2 Horňácko

Označení Horňácko je poměrně mladé. V oděvu jsou patrné vlivy karpatské kultury. Z výzkumu po 2. válce byl znatelný příklon ke karpatskému typu oděvu – dokonce fotografie. Starší muži nosili bílé houněné nohavice a ještě v 1. polovině 20. století také Krpce (bota z kůže, tvarovaná na chodidlo). Na nejstarších vyobrazeních u mužů byl oděv totožný s karpatským typem včetně husárku na hlavě. Ani v rámci Horňácka není vše jednotné. Obce kolem velké jsou sukna do modra, u Strážnice směrem na Blatnici je sukno černé. Svrchní kabát je halena. Při proměně oděvu na konci 19. století je zvláště na obuvi patrná změna. Krpce byly vystřídány vysokými botami. Ty byly různě zdobené vrapením, střapci, vyšíváním, podkůvkami. V ženském oděvu je základem rubáč, ten asi o 15 cm vyčnívá z pod dvou zástěr – zadní byla bílá a drobně řasená, v průběhu 19. století dostávala různou barevnost – třeba žlutá. Přední zástěra byla vzorovaná nebo modrotisková – původně bílá, nahrazena průmyslovým potiskem např. květovaného motivu. Typické jsou kordulky – to jsou vestičky, které ukazují na původní sešití se sukní – jsou odděleny a mají výstřih do špic. Jako svrchní oděv slouží různé kabátky – lajble, dubené kožichy. Pro Horňácký kraj jsou důležité čepce jako úprava u vdaných – na zapletených copech byl použit čepce s tuhou podložkou. Na Horňácku se vyskytovala podélná šatka – ta se uchovala v obřadním až do 20. století. Pak byla vystřídána tištěnou látkou. (Beneš, 1954)

6.3.3 Uherskobrodsko

Tento kraj patří již do nížinné oblasti ale ani v rámci regionu není kraj naprosto jednotný. Je výrazná výšivka. Vlněné střapce charakteristické pro vlčnovský kraj. U žen se dá vysledovat přechod od horských krajů k nížinným pomoravským. Zachovávají se rubáče a přírazové rukávce, někde také dvojjazýtková sestava. Pomoraví má ale baňaté sukny více nabírané rukávce, kanýry zdobené krajkou. Součástí ženského kroje byly kordulky a různé svrchní typy jako je lajbl, marínka – modrý kabátek, kožichy. Čepce, ty se nosily pod šátky. (Beneš, 1954)

6.3.4 Uherskohradištsko

Jedná se o komplikovaný region – velké území na jedné straně sahající k Horňáckým, Valašským a jiným typům, na západě k východnímu Kyjovsku.

V této oblasti ještě v 1. polovině 19. století byly rozšířené bílé houněné nohavice, pak byly zaměněny za tmavofialové nebo černé. Vesty – kordulky u mužů byly z tmavého sukna a dokonce v některých obcích na Strážnicku dostaly podobu podlužáckých vestiček. Podobně se tento vliv projevil na typu mužských košil – vyskytují se otevřené široké rukávy. Jako svrchní oděv se nosily haleny nebo kožichy u mužů. U žen tvoří základ rubáč, ale některé obce kolem Uherského Hradiště přebírají sestavu spodních sukní namísto rubáče. Pak následuje sestava sukní jako zadní a přední fěrtoch – to je původní tradiční typ. Materiály se proměnily – zadní černý fěrtoch se kombinoval s předními tištěnými zástěrami z kašmíru, krajkové. Až na Hradištsko zasahuje typ hornáckých kordul se špicemi, ty ale v průběhu přelomu 19. a 20. století vymizely a byly nahrazeny soukennými kordulkami s výstřihem do V nebo širokého oblouku. Také zde se přepásává vrchním červeným pásem i na svrchních součástkách. Ve strážnickém kroji se objevují sváteční nebo obřadní mentíky. Mužský se blíží k podlužáckému, ženský k severokyjovskému. Byl tu vliv estetiky. Výšivka je typická černá nebo světle modrá po vzoru kyjovských zástěr se objevují i zástěry, které mají uprostřed svislý šev stínek a jsou zakončeny barevnou krajkou. Na hlavách lipské nebo turecké šátky s červenofialovým základem.

6.3.5 Podluží

Výskyt oděvu je od Břeclavi po Hodonín. V minulosti se Podlužím myslél Charvátský kroj a to podle Charvátského etnika usazeného od 16. století při rakouských a moravských hranicích. U mužů byla košile s otevřenými rukávy. Na starších dokladech byl konec rukávů vyšíván černě a koncem 19. století zasáhla oblast módní prolamované výšivky. Upnuté nohavice – mladá záležitost – na starších dokladech jsou jak žluté jelenice, pak soukenné v různé barevnosti – modré, červeně fialové. Jasná červená je nejmladší formou oděvu. Na nohavicích je typické šňůrování, červenky, i když jsou doloženy ze začátku 20. století, byla vždy záležitost mladíků – starší muž je nenosil. Charakteristické pro mužský oděv jsou kordule u mužů – jsou nejen mimořádně krátké nejspíš v reakci na empír – nejnutnější délka pro spoj v podpaží. Vepředu je otevření do písmene O. Tento typ košil i vestiček je doložen už na kvaších z roku 1814. Svrchní oděv jsou haleny a kožichy, kabátky. Kožichy ještě ve 2. polovině 19. století byly sešívané ze čtverečků tmavší a bílé kožešiny – říkalo se jim buchtičkou. Novější byly hnědé s výšivkou na zádech, dlouhé až po kotníky.

V obřadním oděvu se vyskytovaly šuby (soukenné kabátky podšité kožešinou), jinak i krátké kabáty blízké hornáckému typu. (Židlický, 1979)

Obrázek 25 – Čejčský kroj (červenice, košile tzv. šňůrkovice)

Obrázek 26 – Čejčský kroj (sváteční košile, kordula, stárkovský klobouček)

Typickou součástí jsou kulaté klobouky – guláče, ty jsou zdobené šmukem (látkové kytky). U žen se vyskytovaly také rubáče, kromě toho se nosily i několikery spodnice, pak sukně látkové hedvábné, květované, pak na zástěrách bílá prolamovaná výšivka, na rukávcích je typický límec – přeložený s kanýrem. Přeložený límec je typický pro Podluží s kanýrem pro Břeclavsko. Krátké kordulky, pak krátké kacabajky, bílé kožíšky, dlouhé kožichy a mentíky (kabátek). Specifický je obřadní oděv, zvláště úprava hlavy – tylové zavíjačky. Černě vyšíváné šátky dochované jen u svatebního oděvu. (Kružík, 1977)

Obrázek 27 – Kroj z oblasti Podluží

Charvátský – v nové době se zabývala krojem Lenka Nováková z MZM. Vedly se spory kolem barevnosti mužských nohavic – nedá se říci, že by to bylo jednoznačné. Kroj je kolem Mikulova, kolem Drhnolce – zdokumentován byl až v první čtvrtině 20. století. Má podobné rysy jako podlužácké. (Folia Etnografica, 1995)

6.3.6 Severní Kyjovsko

Zasahuje do podlužáckého na severu a pak vlastní Kyjovsko, které má své odlišnosti a specifika. Česká kolonizace v 17. a 18. století – z Čech se mohly objevit žluté koženky, které zůstaly dochovány. Také zde byl výskyt ocáskového kožichu, který známe z Hané. Pak i haleny. Pro kyjovský kroj jsou u žen typické zástěry se svislým švem uprostřed – stínkem. Rostlinná výšivka, rozšířené jsou turečáky (šátek), rukávce (ženská košile s krajkou) s kanýry u krku.

Obrázek 28 – Kroj z Kyjovska

6.3.7 Hanácké Slovácko

U mužů typické koženky. Podobně jako na kyjovsku se k nim nosily modré punčochy, postupně byly vystřídány dlouhými modrými látkovými kalhotami městského typu. Na košilích je typická červená výšivka, pak tmavé vesty a kabátky marínky. V části přilehlé více k Hané se vyskytovaly ocáskové kožichy, vliv Slovácka byl zase v halenách s cimbálem. V ženském oděvu víme, že se nosily rubáče, ale v 19. století byly nahrazeny spodními košilemi s rukávy a spodními sukněmi. Rukávce měly u krku kanýr, ten se někde nosil naškrobený a zvednutý až lemoval tváře. Sukně byly kanafasové, později tištěné. Kordulky byly zdobeny naskládanými stuhami podobně jako na Brněnsku. Jako starší se vyskytovaly pokrývky hlavy označované jako šaty – jeden vyšívaný okraj, poté turečáky uvázané podobně jako na Hané. (Pavelčík, 1997)

Obrázek 29 – Kroj z Kobylí (Slovácko)

Obrázek 30 – Naškrobený límec z Krumvířského kroje

7 KONCEPCE KOLEKCE

V této části se popisuje koncepce tvorby, výběru materiálu, barevnosti a podobně. Budou přiloženy kresby, materiály a fotodokumentace zrealizovaných modelů kolekce.

Když se přemýšlelo, kam se bude ubírat bakalářská práce, byla snaha zachovat něco starého, co připomene, kde žijeme. Kolekce by měl přinášet zmodernizování krojových prvků tak, aby byla odlehčená a nositelná v běžném životě, a ne pouze – jako kroj, při různých slavnostech a ceremoniálech.

Kolekce je tedy nositelná, i když nejde o běžnou konfekci. Měla by kombinovat staré s novým a zůstat bez vlivu současných trendů.

Inspirací kolekce jsou tedy lidové kroje Slovácka, především mužské a chlapecké. Použité jsou podobné střihy, jako u krojů a zdobnost sámky a tradiční slovácké výšivky. Bylo snahou vytvořit oděvy pro dámskou konfekci, která je nositelná. Kolekce není inspirována pouze jedním krojem ze Slovácka, ale vícero. Výběr byl z různých střihových řešení a prvků, které na daném kroji nejvíce zaujali a tyto prvky dále rozvíjet a upravovat. Cílem není vytvořit napodobeniny krojů, ale osvobodit se od nich a zanechat pouze jenom lehkost folkloru, vytvořit kolekci svěží, čistou a jemnou.

Vybranými prvky jsou sámký, které se objevují na šatech, košilích a jednom dámském saku a tradiční výšivka, která doplňuje skoro všechny oděvy krom dvou košil.

Byly vypuštěny příliš zdobné prvky, které na krojích dominují a oděvy ponechány čistší a jednodušší, jak střihově, tak i barevně.

Cílem bylo zachovat výšivku, ale zároveň zjednodušit a to do jedné barvy. Výšivka symbolizuje tuto kolekci tak, že každý pozná, že se jedná o krojovou výšivku, ale v čistší formě, ne tak barevnou. Modely tak působí i křehčím dojmem.

Další prvek sámkování, se tradičně používalo u panských krojových košil. Na modelech je vidět hra se sámkou a jejich netradiční přemístění po oděvu.

V kolekci se objevují šaty, kalhoty, košile, kraťasy ale i saka. Kde inspirace vycházela z pánských a chlapeckých krojů a to košil, marinek (kabátek ze sukna) a kalhot.

Kolekci tvoří šest modelů, které se dají mezi sebou vzájemně kombinovat. Byly zvoleny chlapecké a pánské prvky, neboť i do současné dámské módy se vnáší prvky pánské.

7.1 Materiál a barevnost

Velkou roli hraje i materiál a barevnost kolekce. Cílem nebylo udělat přesné kopie krojů, ale oprostít se od všech hodně barevných a zdobných prvků, jakým se kroj vyznačuje, jako pentle, krajky, ozdoby, nabírané a škrobené vrstvy oděvu. Když se oprostíme od všech barevných prvků, zůstanou nám jen materiály jako plátno a vlna. Proto základem kolekce je bílá a slonovinová kost a to také proto, že lidé si většinou vše vyráběli doma a vše nebylo úplně bílé. Kolekce byla doplněna o černou výšivku. Ačkoliv krojové výšivky jsou často velmi barevné, v rámci moderního pojetí byla zvolena na výšivku pouze černá barva.

7.2 Batist

Bavlnářská tkanina, která je velmi jemná a průsvitná, hustě dostavená tkaná v plátnové vazbě. Název je odvozen od jména prvního výrobce tkaniny tohoto druhu Jeane Batisty. Používá se k výrobě prádla, kapesníků a různých výšivek. Při tvorbě kolekce byl použit batist, který je ze stoprocentní bavlněná příze.

7.3 Sukno

Vlnářská tkanina střední až velké hmotnosti s měkkým omakem. Jedná se o látku s hřejivými vlastnostmi. Sukno není označení typu vazby, ale jedná se o název hotové vlněné tkaniny následně upravované valchováním a postříhováním. Valchování dodatečně mění vzhled i vlastnosti původní tkaniny. Při působení mechanické síly dochází k narušení povrchové vrstvy vláken. Tkanina se dále zkracuje a houstne a stává se silnější. Používalo se ke

zhotovování různých plášťů či zimních oděvů a různých historických oděvů. K rozvoji soukenictví přispěla kolonizace ve 12. a 13. století. Při tvorbě oděvu bylo použito sukno ze 80% vlny a 20% kašmíru.

7.4 Perlovka

Vyšívací příze ze stoprocentní bavlny. Skládá se ze dvou či čtyř jednoduchých příz, které se opalují a mercerují (způsob úpravy bavlněných přízí – vlákna nabudou působením louhu sodného a změní se tím jejich struktura, vlákna jsou pak pevnější). Mercerované příze jsou především žádané na šicí nitě, ruční pletení a háčkování. Dodává se v klubkách a používá se na vyšívání.

7.5 Střihové řešení

Pánské kroje vycházeli hodně z uniforem, střihy dělané na tělo a skvěle padnoucí, ukazující křivky. Košile dělané tak, aby se v nich dalo pohodlně vše dělat, pracovat. Byla snaha zachovat střihové řešení tak, aby kopírovalo postavu. Vycházelo se ze základních střihových konstrukcí krojů, které se následně modelovaly a upravovaly do modernější verze. Byla snaha střihové řešení posunout do současné oděvní mody.

8 POUŽITÉ MATERIÁLY

8.1 Sukno

Barva použitého materiálu: bílo-krémová

Složení použitého materiálu: 80% vlna 20% kašmír

Údržba:

doporučuje se chemicky čistit, může se srazit některé druhy, zvláště ve směsi s jinými vlákny lze prát – zásadně ručně a při dodržení následujících podmínek:

- použití speciálních jemných pracích prostředků, určené pro tuto kvalitu
- prát ve vlažné vodě, dbát na stejnou teplotu při praní a máchání
- materiál pouze jemně promačkávat, nesmí se mnout nebo dřít
- jemně vymačkávat přebytečnou vodu, po praní a máchání žehlit na střední teplotu dle označení na žehličce pokud používat napáěrku, vždy vyzkoušet na vzorku materiálu, některé druhy, zvláště směsi ji nesnesou, jen speciální.

Vzorek použitého materiálu:

8.2 Batist

Barva použitého materiálu: bílá

Složení použitého materiálu: 100% bavlna

Údržba:

ve většině případů lze prát v pračce na 40°C – 60°C. Bílé materiály je možno prát i při vyšších teplotách a bělit, žehlení při 210 stupních celsia, snaží vysoké teploty, může se před prvním vypráním srazit.

Vzorek použitého materiálu:

8.3 Podšívka

Barva použitého materiálu: bílá

Složení použitého materiálu: 100% viskóza

Údržba:

prát při teplotě 30 stupňů, žehlení při nižších teplotách.

Vzorek použitého materiálu:

9 TECHNICKÝ POPIS A NÁKRESY

9.1 Model č. 1

Dámská košile se tříčtvrtečními rukávy hlavicového typu. Na ZD je pasové vybrání a v PD jsou použity sámký po obou stranách ve stejné šíři. PD je doplněn o průkrčníkový rozparek se zapínáním na knoflíčky. Šito na 1JS a TOS. Košile je šitá s batistu.

Dlouhé dámské kalhoty s úzkými nohavicemi s rozparkem na levé straně v přední pánevní části kalhot doplněno pasovým límcem se zapínáním na háček a očko. Kalhoty jsou v PD vypodšívkovány polyesterovou podšívkou v keprové vazbě. Šito na 1JS a TOS. V PD kalhot doplněno černou ruční výšivkou. Kalhoty jsou ze sukna.

9.2 Model č. 2

Dámská košile s dlouhými rukávy hlavicového typu zakončené manžetou na knoflíkové zapínání. V ZD pasové vybrání a v PD použito samkování. V PD uprostřed zhotoven průkrčníkový rozparek na knoflíkové zapínání a stojáčkem. Použit materiál Batist. Šito na 1JS a TOS.

Dámské kraťasy ze sukna, celoplošně vypodšívkovány polyesterovou podšívkou. V PD rozparek na levé straně v přední pánevní části s pasovým límcem se zapínáním na háček a očko. Na pravém PD černá ruční výšivka. Šito na 1JS a TOS.

9.3 Model č. 3

Dámské sako do půli stehů ze sukna s dlouhými dvoušvovými rukávy. V ZD pasové vybrání a středový šev. PD vymodelovaný do špičky, po obou stranách přední členící šev se zapínáním na háčky a očka uprostřed PD. Na PD po pravé straně ruční černá výšivka. Šito na 1JS a TOS.

9.4 Model č. 4

Dámské sako do půli stehen ze sukna ze tříčtvrtečními dvoušvovými rukávy s kulatějším výstřihem. V ZD pasové vybrání a zadní středový šev. V PD přední členící švy, po pravé straně do bočního švu vymodelované sámkování. V PD uprostřed zapínání na háčky a očka. Sako vypodšívkované polyesterovou podšívkou. Na PD po pravé straně ruční černá výšivka. Šito na 1JS a TOS.

9.5 Model č. 5

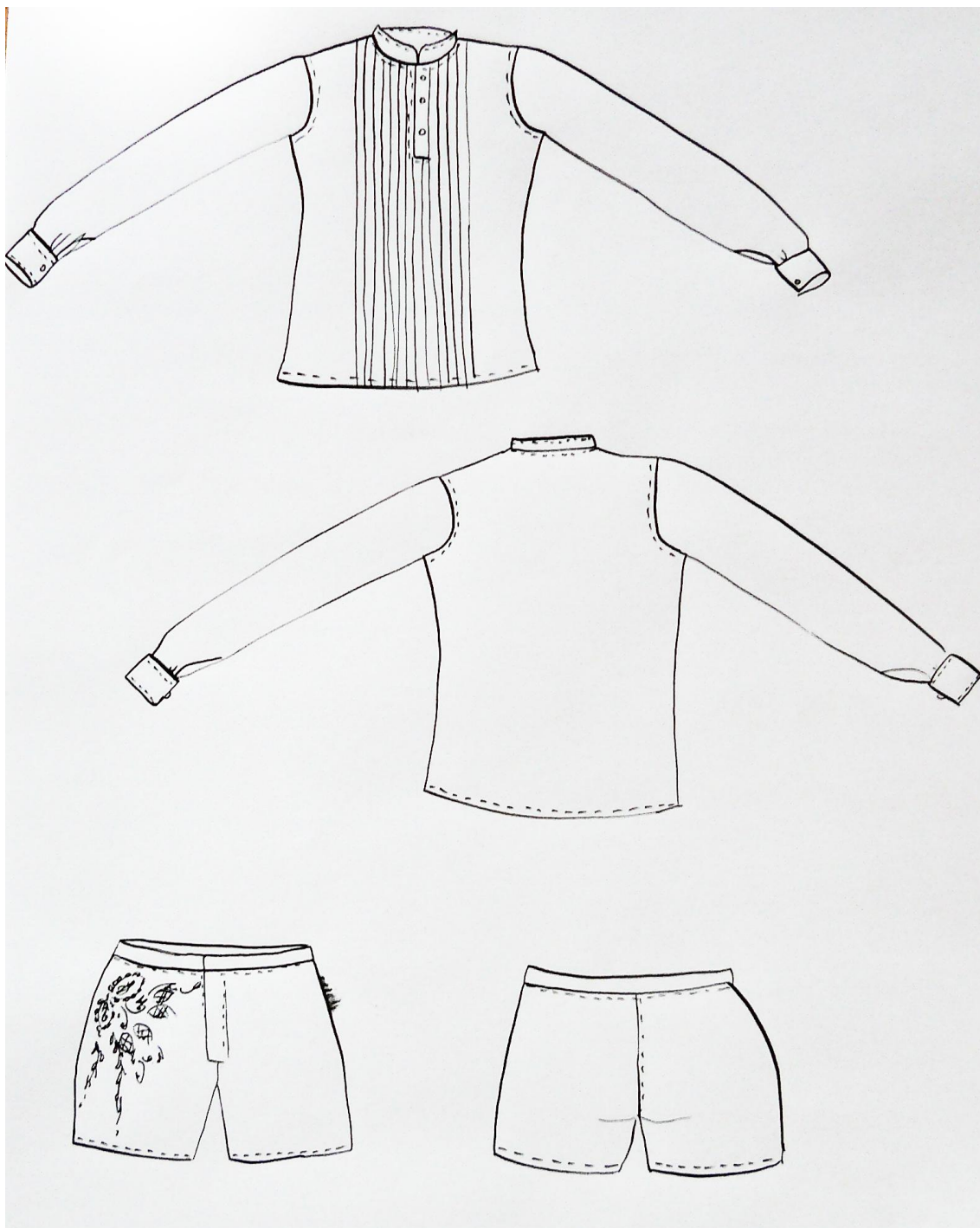
Dámské šaty do půli stehen bez rukávů v ZD pasové vybrání. V PD vymodelované dolní kraje do nestejněměrných špiček. Uprostřed PD zapínání na knoflíky. Vymodelovaný hlubší výstřih mírně zakulacený. Po pravé straně PD vytvořeno sámkování. Po levé straně až k bočnímu švu černá ruční výšivka. Model je celý s batistu. Šito na 1JS a TOS.

9.6 Model č. 6

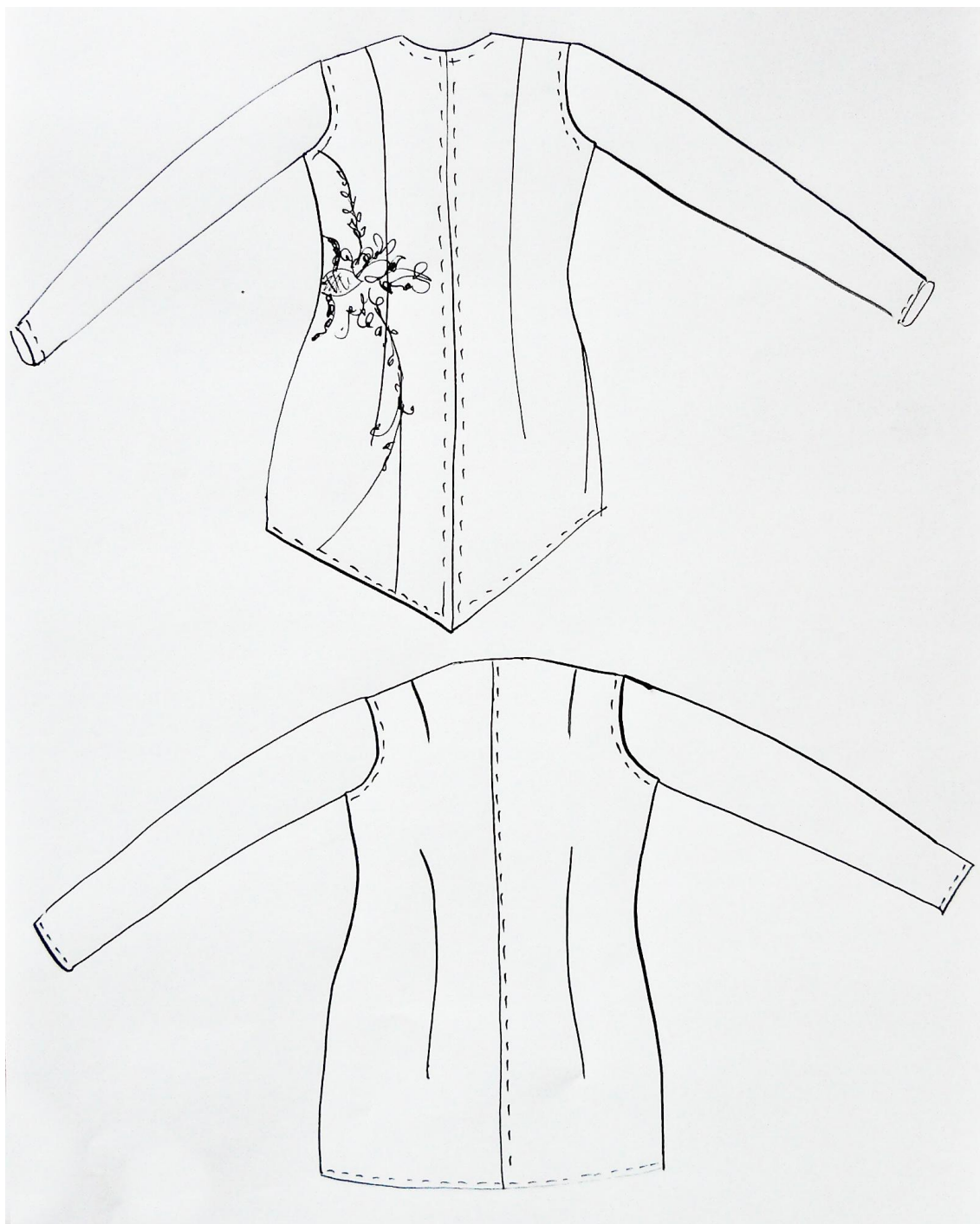
Dámské šaty do půli stehen s mírným výstřihem bez rukávů. V ZD pasové vybrání. Uprostřed PD od průkrčníku až k dolnímu kraji vytvořeno sámkování. Po levé straně v bočním kraji skryté zdrhovadlo, pro snadnější přístup do šatů. V pravé horní části na PD černá ruční výšivka. Šaty jsou zhotoveny s batistu. Šito na 1JS a TOS.

Obrázek 31 - Technický náčrt - Model č. 1, PD a ZD

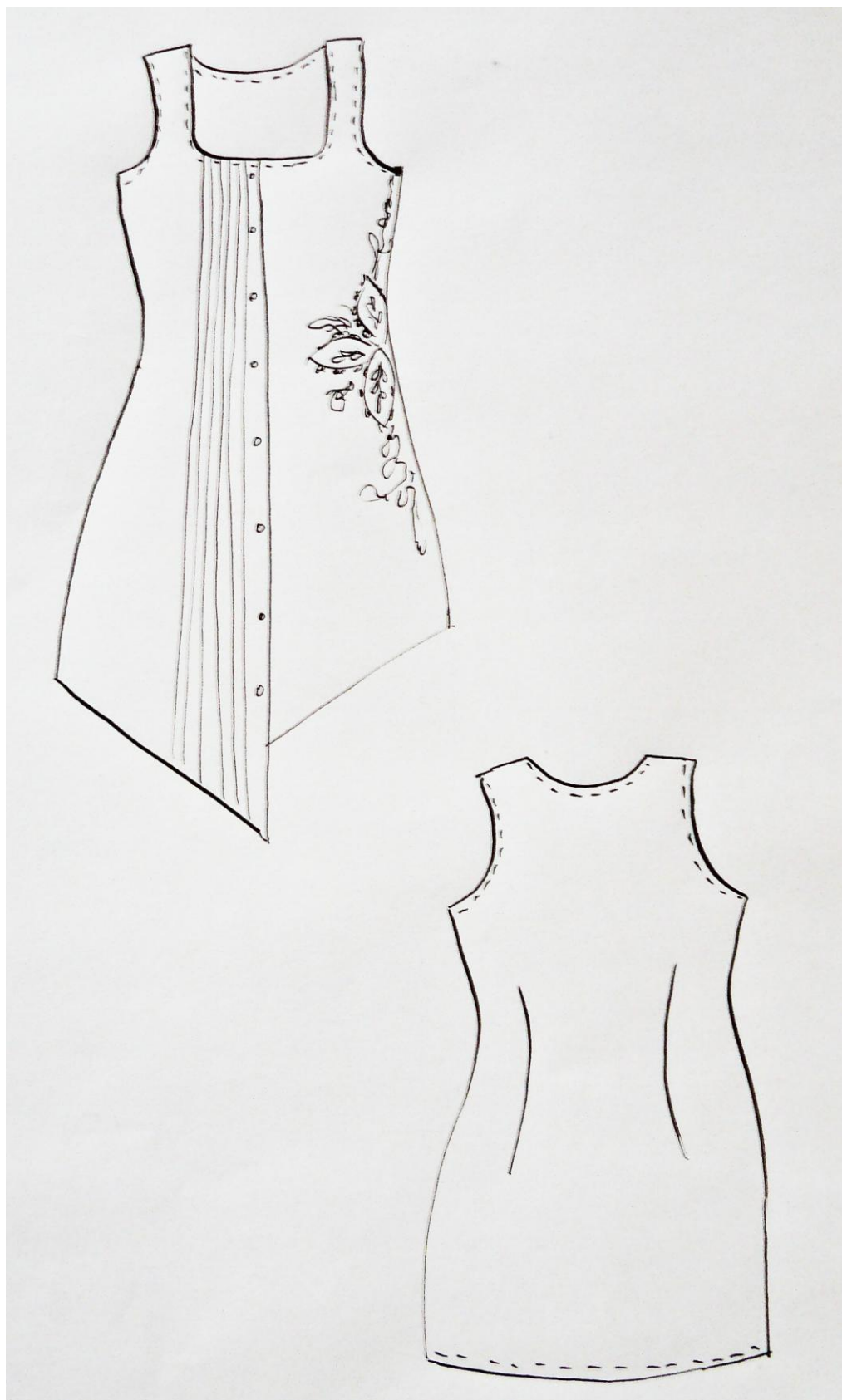
Obrázek 32 - Technický náčrt - Model č. 2, PD a ZD

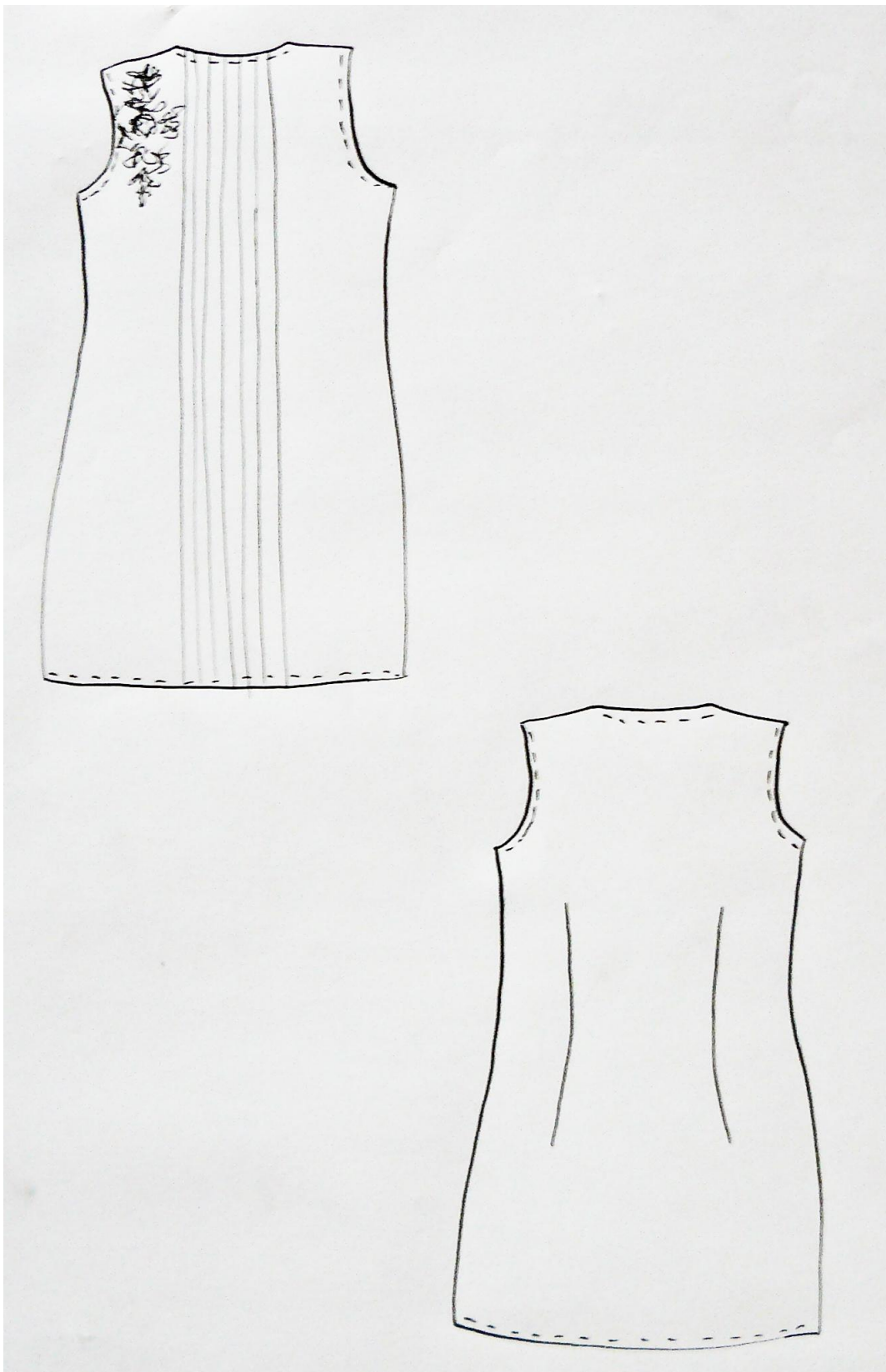
Obrázek 33 - Technický nákres - Model č. 3, PD a ZD

Obrázek 34 - Technický nákres - Model č. 4, PD a ZD

Obrázek 35 - Technický nákres - Model č. 5, PD a ZD

Obrázek 36 - Technický nákres - Model č. 6, PD a ZD

10 VÝŠIVKA

Při vybírání výšivky na oděv inspirace vycházela hlavně ze studií Slovácka. Výšivky byly čerpány z chlapeckých a mužských krojů, jak svátečních i nesvátečních. Výšivky byly studovány a následně vybrány či poupraveny ke každému modelu zvlášť. Použitá výšivka má pokaždé jiný tvar, velikost a vzor.

Podle materiálu a způsobu provedení jsou rozlišeny různé druhy výšivky. Do výšivek se dají použít i jiné materiály, jako jsou kovové pásy, perly, korálky, brka, a flitry atd. Základní ruční metodou jsou křížkový steh, řetízkový steh, nebo běžící steh zůstávají stále oblíbené, ale do našeho podvědomí už proniká i vyšívání na šicích strojích. Jelikož existuje mnoho druhů vyšívání, existuje také velké množství kritérií, podle kterých se vyšívání dělí do skupin. Nejčastěji používané je dělení podle barvy podkladového materiálu na bílé vyšívání a pestré vyšívání.

Jako základní prvek pro ruční vyšívání slouží steh. Jelikož stehy nebyly používány vždy pouze jediným způsobem, vyšívalo se a zkoušelo různě experimentovat, vyvinuly se z původních druhů stehů nové a zajímavé techniky. Pro ruční vyšívání se používají nezbytné pomůcky. Jehly pro vyšívání, které mají širší ouško než jehly na šití. Velikost jehly závisí na druhu výšivky. Další pomůckou pro vyšívání je rám. Rámy pro vyšívání bývají obvykle kulaté a skládají se ze dvou kruhů. Ty slouží ke stisknutí a napnutí podkladové tkaniny.

10.1 Strojové vyšívání

Technický pokrok se nedá zastavit. Ruční práce, i když je překrásná, nestačí pokrýt všechny požadavky zájemců o výšivku. Při práci se proto využívají i vyšívací stroje.

Výrobek je levnější a jeho údržba snadnější. To jistě ocení řada muzikantů i tanečníků, kteří kroj používají pravidelně pro svá vystoupení.

K práci se potřebují průmyslové stroje hlavně na techniku šňůrkování, stroje na zdobení kalhot a kordulí a vyšívací automaty. Zruční programátoři jsou schopni vytvořit takové vyšívací programy, které věrně kopírují starobylé

výšivky. Mimo vyšívání krojů se stroje používají k vyšívání různých reklamních předmětů - čepic, triček, mikin aj. Programy se vytváří dle přinesené předlohy a přání zákazníka. Další oblastí, kde je snaha uplatnit vlastní nápad a lidový motiv je vyšívání bytových doplňků - ubrusů, prostírek, polštářů aj.

10.2 Použité vyšívací stehy

10.2.1 Základní řetízkový steh

Při tomto stehu se obrátí práce kolmo k sobě, látka se položí na ukazováček levé ruky a přidrží palcem. Šije se dle nákresu vzoru. Nit vypíchne na lícovou stranu, přidrží se palcem směrem dolů, jehlu vypíchnout zpět do téhož místa, podpíchnout krátký steh, je vytvořena smyčka a nit leží pod špičkou jehly. Jehla se protáhne. Tím vznikne první řetízkový steh. Další stehy se vpíchnou do samého místa, kde byl ukončen předcházející řetízkový steh, podpíchnou se kolmo dolů v délce předešlého stehu, nit je ponechána opět pod špičkou jehly a opět se protáhne.

10.2.2 Plný steh

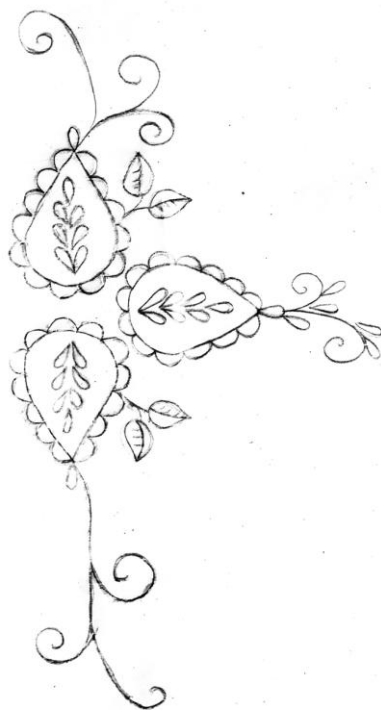
Vyšívá se rovnými, nebo šikmými stehy přes vykreslený tvar výšivky. Steh nesmí být hodně dlouhý, aby se při praní a žehlení nevytáhoval. Má-li být steh plastický, podložíme jej předním nebo řetízkovým stehem.

Obrázek 37 - Studie výšivky

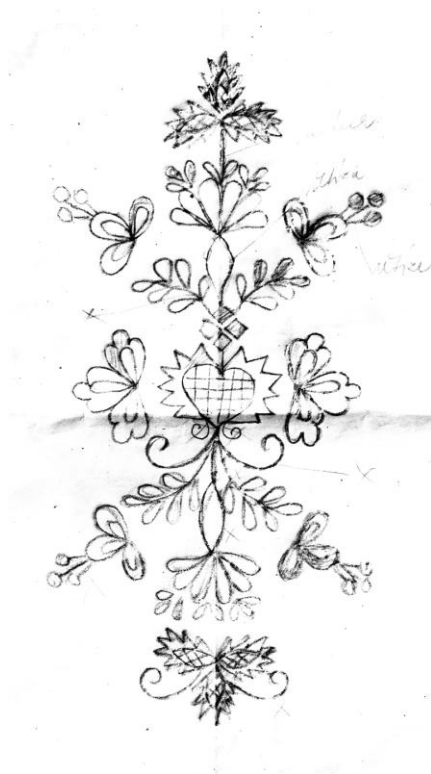
Obrázek 38 - Studie výšivky

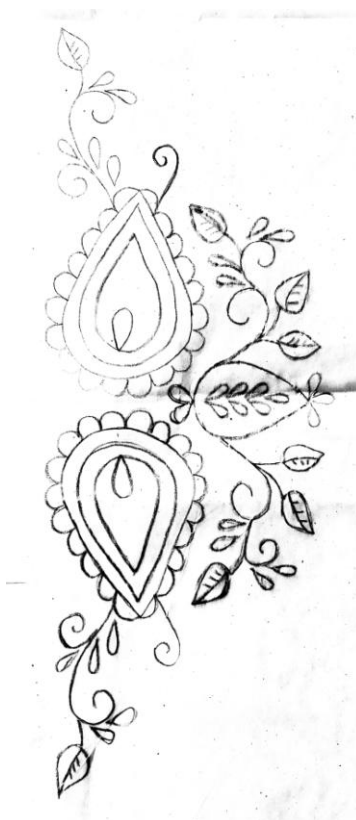
Obrázek 39 - Výšivka na oděvní kolekci

Obrázek 40 - Výšivka na oděvní kolekci

Obrázek 41 - Výšivka na oděvní kolekci

Obrázek 42 - Výšivka na oděvní kolekci

Obrázek 43 - Výšivka na oděvní kolekci

Obrázek 44 - Výšivka na oděvní kolekci

11 ZÁVĚR

Hlavní myšlenkou bylo odprosit se od přehnané zdobnosti a stříhové velikosti kroje, vše zjednodušit a udělat čistší, zajímavější a originálnější.

Modely jsou doplněny o ruční výšivku v jednotné barvě, která se odkazuje na inspiraci folklorem. Kolekce se inspiruje kroji z různých oblastí České republiky a to hlavně z oblastí Slovácka, odkud byly čerpány stříhová řešení a zdobné prvky. Mezi tyto zdobné prvky patří sámkování a výšivka. Použité materiály (sukno, batist) jsou materiály rovněž používající se k tvorbě krojů.

Lidový kroj, je oděv, který nabízí velké množství zdobných prvků, vycházející z přirozené lidské tvořivosti. Každá oblast má svoje tradiční způsoby tvoření a tudíž se jedná o velice pestrou zásobu inspirace. Pokud budou prvky lidového kroje použity vhodným způsobem, jistě si takto inspirované oděvy najdou své místo a oblibu i v našem moderním světě.

12 LITERATURA

- [1] LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. Lidové kroje z české republiky. [s.l.] : [s.n.], 2001. 262 s. ISBN 80-7106-293-6.
- [2] BARAN, Ludvík; STAŇKOVÁ, Jitka. České a Slovenské kroje. [s.l.] : Ottovo Nakladatelství, 2004. 151 s. ISBN 80-7181-916-6.
- [3] BARAN, Ludvík; STAŇKOVÁ, Jitka. Lidové kroje Slováků. [s.l.] : ČTK-Pressfoto, 2004. 33 s. ISBN 062891361.
- [4] COUFAL, Josef. Slovník nářečí obce Kobylí a okolí. [s.l.] : Muzeum obce Kobylí, 1999. 250 s.
- [5] LAUDOVÁ, Hanah. Dokumenty o lidové slavnosti 1836 při příležitosti poslední korunovace v Praze. Praha : ÚEF ČSAV, 1975
- [6] STRÁNSKÁ, Drahomíra. Lidové kroje v Československu. Praha : J. Otto, 1946. 277 s. ISBN 44716-11188
- [7] STRÁNSKÁ, Drahomíra. Tři studie o lidovém oděvu na východní a severovýchodní Moravě. [s.l.] : Časopis slezského muzea, 1964. 127 s.
- [8] KROFTA, Kamil. Dějiny selského stavu. Praha : J, 1949.
- [9] LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. České lidové kroje. Praha : Práce, 1995. 150 s.
- [10] PRAŽÁK, Vilém. Vztah lidové výšivky ke kroji. [s.l.] : Český lid, 1946. 76 s.
- [11] FROLEC, Václav. Kroje hornácké obce velká nad Veličkou. Brno : [s.n.], 1966.
- [12] BENEŠ, J. Typ obyvatelstva a kraj v monografii Uherský Brod. Brno : [s.n.], 1972.
- [13] KLVANA, Josef. Kroje lidové na Moravě. [s.l.] : Moravská čítanka, 1907.
- [14] ŽIDLICKÝ, Václav ; OREL, Jaroslav. Lidové kroje na Hodonínsku. [s.l.] : Martin, 1979.

- [15] KRUŽÍK, Jan. Kroje na Podluží. Břeclav : [s.n.], 1977.
- [16] Folia etnografica. Brno : MZM, 1995.
- [17] RÝZNAROVÁ, Anna; OREL, Jaroslav . Kroje na Kyjovsku. Kyjov : [s.n.], 1965.
- [18] JEŘÁBKOVÁ, Alena. Národopisné studie z brumovic. Brno : [s.n.], 1981.
- [19] OREL, J.; ŘEHÁK, F.; ŽIDLICKÝ, V. Lidové kroje na Hodonínsku. Martin : Osveta, 1982.
- [20] ZÍBRT, Č. Dějiny kroje v zemích Českých. Praha : Šimáček, 1892.
- [21] TRAPAL, M. Slovácko : Kapitoly z dějin Slovácka. Praha : Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství, 1978.
- [22] OBURKOVÁ, E. Slovácko. Brno : Agentura Bravissimo Znojmo, 2006.
- [19] www.cz.texsite.info

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1 – JEDNO Z NEJSTARŠÍCH VYOBRAZENÍ KROJE – GRUNER R. 1805 (DVOJICE Z ČÁSLAVSKA)	9
OBRÁZEK 2 – FOTKA ZE SBÍRKY BOHMISCHE VOLKSTRACHTEN	9
OBRÁZEK 3 – ŠARDICKÝ KROJ Z ROKU 1953 (MUTĚNSKO-HOVORANSKÝ KROJ)	11
OBRÁZEK 4 – BÍLÉ SPODNÍ SUKNĚ, TYPICKÉ PRO SLOVÁCKÉ KROJE	11
OBRÁZEK 5 – STŘIH KROJOVÉ KOŠILE	13
OBRÁZEK 6 – STŘIH KROJOVÉ KOŠILE	13
OBRÁZEK 7 – KALHOTY A MARINKA ZE SUKNA	14
OBRÁZEK 8 – BROKÁTOVÁ SUKNĚ	15
OBRÁZEK 9 – KALHOTY ZE SUKNA S OZDOBNOU VÝŠIVKOU	16
OBRÁZEK 10 – SOUKENNÉ KALHOTY S OZDOBNOU VÝŠIVKOU	17
OBRÁZEK 11 – SOUKENNÉ KALHOTY S OZDOBNOU VÝŠIVKOU	17
OBRÁZEK 12 – PÁNSKÁ KORDULA ZDOBENÁ DRACOUNEM A VÝŠIVKOU	17
OBRÁZEK 13 – PÁNSKÁ KORDULA ZDOBENÁ VÝŠIVKOU	18
OBRÁZEK 14 – PÁNSKÁ VESTA ZDOBENÁ VÝŠIVKOU	18
OBRÁZEK 15 – DÁMSKÁ ZÁSTĚRA (FÉRTOCH) S OZDOBNOU VÝŠIVKOU A KRAJKOU	18
OBRÁZEK 16 – FOTO Z VYSTOUPENÍ NÁRODOPISNÉHO SOUBORU PÁLAVA	19
OBRÁZEK 17 – CHODSKO	21
OBRÁZEK 18 – JIŽNÍ A ZÁPADNÍ ČECHY (TÁBORSKÝ KROJ)	22
OBRÁZEK 19 – JIŽNÍ A ZÁPADNÍ ČECHY (PLZEŇSKÝ KROJ)	22
OBRÁZEK 20 – STŘEDNÍ ČECHY	23
OBRÁZEK 21 – HODOVÝ PRŮVOD (VELKÉ BÍLOVICE)	23
OBRÁZEK 22 – MAPA OBLASTÍ MORAVSKÉHO SLOVÁCKA	24
OBRÁZEK 23 – KOPANICKÝ KROJ	25
OBRÁZEK 24 – KOPANICKÝ KROJ (NA FOTCE PÁR Z NS BŘECLAVAN)	25
OBRÁZEK 25 – ČEJČSKÝ KROJ (ČERVENICE, KOŠILE TZV. ŠŇŮRKOVICE)	28
OBRÁZEK 26 – ČEJČSKÝ KROJ (SVÁTEČNÍ KOŠILE, KORDULA, STÁRKOVSKÝ KLOBOUČEK)	28
OBRÁZEK 27 – KROJ Z OBLASTI PODLUŽÍ	29
OBRÁZEK 28 – KROJ Z KYJOVSKA	30
OBRÁZEK 29 – KROJ Z KOBYLÍ (SLOVÁCKO)	31
OBRÁZEK 30 – NAŠKROBENÝ LÍMEC Z KRUMVÍŘSKÉHO KROJE	31
OBRÁZEK 31 – TECHNICKÝ NÁKRES - MODEL Č. 1	40
OBRÁZEK 32 – TECHNICKÝ NÁKRES - MODEL Č. 2	41
OBRÁZEK 33 – TECHNICKÝ NÁKRES - MODEL Č. 3	42
OBRÁZEK 34 – TECHNICKÝ NÁKRES - MODEL Č. 4	43
OBRÁZEK 35 – TECHNICKÝ NÁKRES - MODEL Č. 5	44
OBRÁZEK 36 – TECHNICKÝ NÁKRES - MODEL Č. 6	45
OBRÁZEK 37 – STUDIE VÝŠIVKY	48
OBRÁZEK 38 – STUDIE VÝŠIVKY	49
OBRÁZEK 39 – VÝŠIVKA NA ODĚVNÍ KOLEKCI	50
OBRÁZEK 40 – VÝŠIVKA NA ODĚVNÍ KOLEKCI	50
OBRÁZEK 41 – VÝŠIVKA NA ODĚVNÍ KOLEKCI	51
OBRÁZEK 42 – VÝŠIVKA NA ODĚVNÍ KOLEKCI	51
OBRÁZEK 43 – VÝŠIVKA NA ODĚVNÍ KOLEKCI	52
OBRÁZEK 44 – VÝŠIVKA NA ODĚVNÍ KOLEKCI	52

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1 - DOKUMENTACE PŘI PRÁCI	58
PŘÍLOHA 2 - DOKUMENTACE PŘI PRÁCI	59
PŘÍLOHA 3 - MODEL Č. 1 (NÁVRHOVÁ SKICA)	60
PŘÍLOHA 4 - MODEL Č. 2 (NÁVRHOVÁ SKICA)	61
PŘÍLOHA 5 - MODEL Č. 3 (NÁVRHOVÁ SKICA)	62
PŘÍLOHA 6 - MODEL Č. 4 (NÁVRHOVÁ SKICA)	63
PŘÍLOHA 7 - MODEL Č. 5 (NÁVRHOVÁ SKICA)	64
PŘÍLOHA 8 - MODEL Č. 6 (NÁVRHOVÁ SKICA)	65
FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE	

Příloha 1 - dokumentace při práci

Příloha 2 - dokumentace při práci

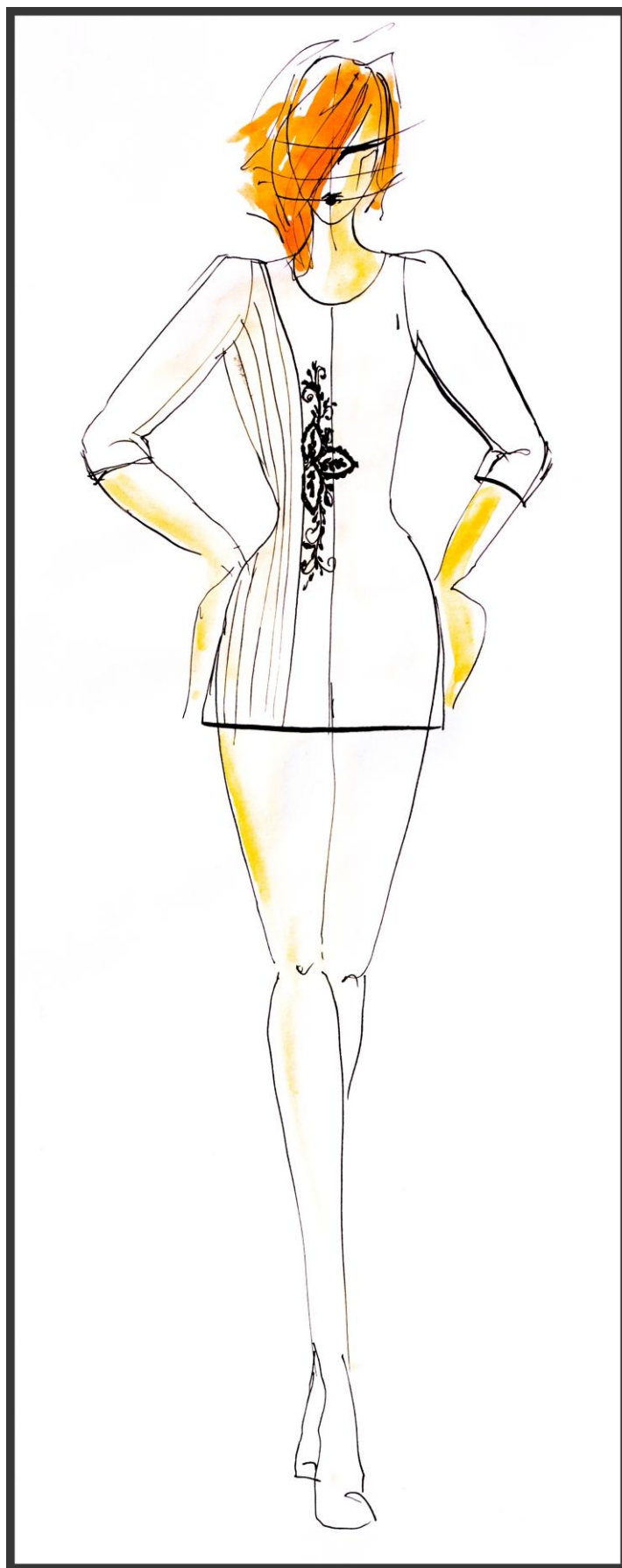
Příloha 3 - Model č. 1 (návrhová skica)

Příloha 4 - Model č. 2 (návrhová skica)

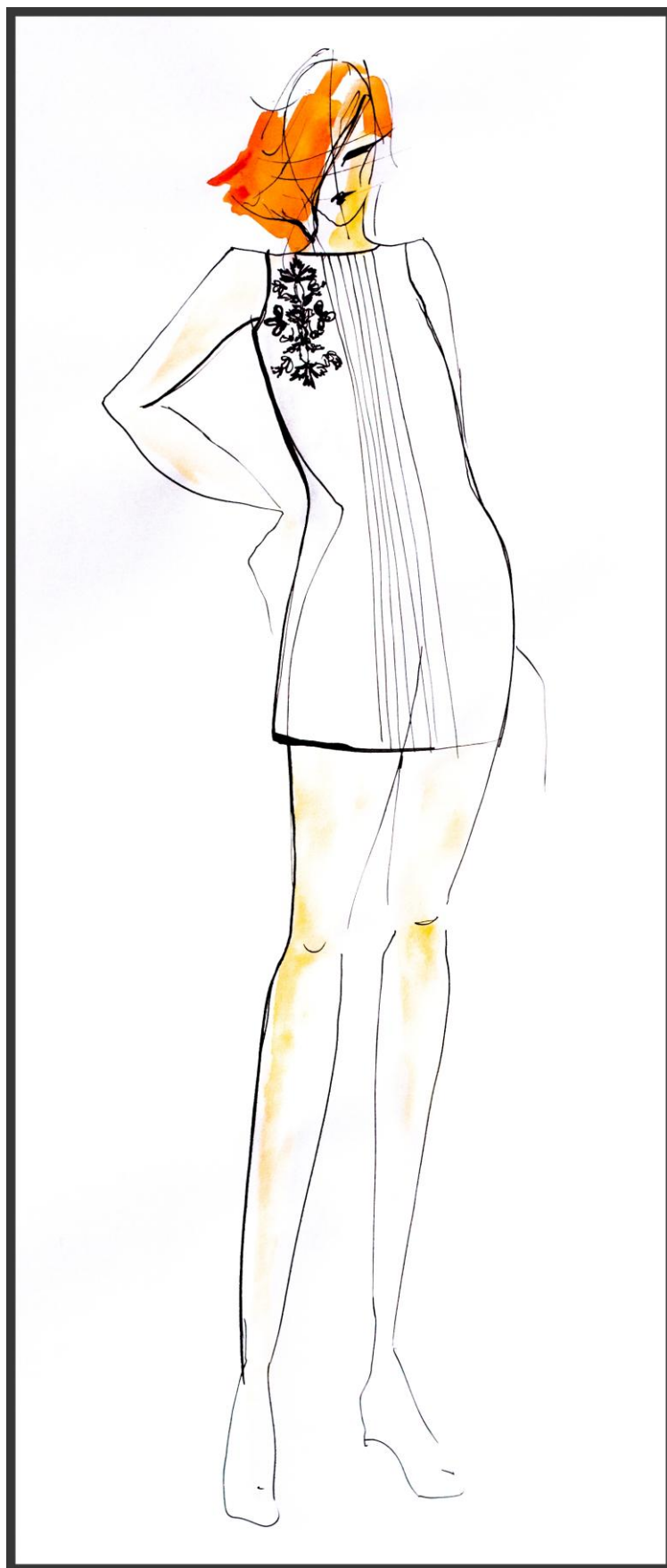
Příloha 5 - Model č. 3 (návrhová skica)

Příloha 6 - Model č. 4 (návrhová skica)

Příloha 7 - Model č. 5 (návrhová skica)

Příloha 8 - Model č. 6 (návrhová skica)

